

3. Сахно Л.А. Еволюція управлінського обліку: від обліку витрат виробництва до стратегічного управління / Л.А. Сахно // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 2. – С. 58-61.

4. Стратегічний управлінський облік як інформаційне підґрунтя стратегічного менеджменту підприємства / В. Р. Шевчук // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2014. - № 797. - С. 417-422.

Турок Крістіна Михайлівна,
магістр зі спеціальності «Облік і оподаткування»,
Зозуляк Марта Михайлівна,
старший викладач кафедри обліку і
оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ В БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У сучасній економіці, що ґрунтується на ринкових принципах господарювання, в умовах жорсткої конкуренції на перший план виходять питання підвищення ефективності управління будівельною організацією. Удосконалення управління супроводжується підвищенням вимог до оперативності та достовірності інформації на кожному рівні управління. Підвищенню ефективності роботи будівельної організації та досягненню стійкої конкурентної переваги сприяє глибоке поняття її організаційної структури, а також впливу виробничих та технологічних особливостей будівельної галузі на формування останньої.

Організація управління об'єднує всі цілі, розподілені між ланками, зв'язок між якими забезпечує координацію дій з їх виконання. Отже, організацію управління можна розглядати як зворотний бік характеристики механізму функціонування (як реалізація структурних зв'язків системи управління). Зв'язок будівельної організації з основними ланками управління – його цілями, функціями, процесом – свідчить про її вагомий вплив на всі напрями роботи фірми. Саме тому необхідно приділяти увагу принципам та методам формування організаційної структури, тенденціям її побудови та оцінюванню її відповідності завданням, які розв'язують.

Варто пам'ятати, що управління – це завжди компроміс між очікуваннями суб'єкта управління, можливостями об'єкта та станом зовнішнього середовища. Своєю чергою, кожний такий компроміс – це результат зіставлення інформації, що характеризує сторони компромісу. Отже, для повноцінного управління необхідний інформаційний обмін між апаратом управління та виробничо-господарськими підрозділами будівельної організації. Для розв'язання цього завдання необхідно постійно відслідковувати та вивчати запити внутрішніх та зовнішніх користувачів інформації, аналізувати, кому яку інформацію необхідно, в які строки та в якій формі її потрібно надавати. Крім цього, важливим є взаємоузгодження

інформаційних потоків між елементами системи управління – функціональними службами, що виконують управлінські завдання [1].

Питання управлінського обліку витрат висвітлено в роботах Бутинця Ф.Ф., Малюги Н.М., Голова С.Ф., Грабової Н.Н., Друрі К., Карпової Т.П., Наринського А.С., Пушкар М.С., Хомина П.Я. та інших вітчизняних і зарубіжних вчених. В основному в цих роботах розкрито ділянку обліку на промислових підприємствах. Проте методика обліку виробничих витрат на підприємствах будівельної галузі на сьогодні в науковій літературі висвітлена, на наш погляд, недостатньо і потребує подальших досліджень.

Галузевими особливостями будівельного виробництва є:

- 1) тривалість операційного циклу. Якщо на багатьох виробництвах він становить кілька годин, днів або місяців, то спорудження будівлі може тривати рік, два, а то й більше;
- 2) не однотипність будівельних процесів і кінцевої продукції;
- 3) виробничий процес у будівництві проводиться на нерухомих об'єктах при рухомому характері роботи робітників, будівельних машин та механізмів;
- 4) процес будівництва є довготривалим, що в обліку відображається поступовим нагромадженням витрат за об'єктами через незавершене будівництво до здачі об'єкта замовнику;
- 5) організаційно-технічною особливістю будівництва є наявність без цехової структури, тому загальновиробничі витрати обліковують як накладні на одному рахунку;
- 6) будівельним підприємствам надано право самостійно розширювати номенклатуру статей витрат на здійснення будівельних робіт, виходячи з прийнятих об'єктів обліку й економічної доцільності;
- 7) загальновиробничі витрати не поділяються на постійні та змінні, відповідно не існує розподілу постійних загальновиробничих витрат на постійні розподілені та постійні нерозподілені;
- 8) специфічною статтею витрат будівельних підприємств є витрати з експлуатації будівельних машин і механізмів, які обліковуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»;
- 9) залежність від рельєфу місцевості, кліматичних, сейсмологічних умов та особливостей ґрунту;
- 10) жоден будівельний процес не починається без закінчення попереднього, і будівельна продукція не накопичується на складах;
- 11) дисгармонійність будівельно-монтажних робіт за їх видами та складністю. Іноді при будівництві об'єкта одночасно беруть участь декілька будівельно-монтажних організацій, кожна з яких здає свою частину кінцевої продукції [3].

Виходячи з концепції єдиного облікового інформаційного простору та особливостей будівельного виробництва, стратегічний управлінський облік витрат розглядається із системних позицій бухгалтерського обліку, що дозволяє виділити наступні основні риси формування облікової системи будівельного виробництва.

1. Будівельний ринок включає такі елементи, як інвестори, замовники, забудовники, підрядники, промислові підприємства з виробництва будівельних

матеріалів, проектно-дослідницькі організації й ряд інших. Облікова система в частині стратегічного управління повинна відображати цю специфіку: наприклад, у забудовника основний акцент повинен бути зроблений на організацію облікового процесу капітальних вкладень та джерел їхнього фінансування, а у підрядника - на облік власних виробничих витрат, прийнятих субпідрядних робіт, реалізації кінцевої продукції або виконаних етапів робіт.

2. Будівельні організації, як правило, включають підрозділи основного, допоміжного та обслуговуючого виробництв, що визначає традиційно окреме відображення витрат і фінансових результатів. Але й в основній діяльності поєднується кілька видів виробництв: будівельне, промислове, транспортне, для обліку витрат яких кожна будівельна організація створює ексклюзивну систему управлінського обліку.

3. Тривалість у часі виробництва будівельної продукції (тривалість виробничого циклу), що обумовлює специфіку нагромадження витрат і формування собівартості кінцевої будівельної продукції та можливість вибору методу визначення кінцевого фінансового результату з урахуванням тимчасового лагу (довгостроковості характеру робіт).

Стратегічний облік витрат за видами діяльності будівельної організації, спираючись на традиційні елементи і прийоми управлінського обліку, повинен забезпечити одержання системної інформації з місць виникнення витрат, за центрами відповідальності і в розрізі статей витрат та їхніх елементів у складі кожного виду діяльності.

Собівартість завжди розглядалася як центральна і постійна категорія бухгалтерського обліку, але ідеологія контролю витрат повинна відповідати вимогам конкретного історичного моменту макро- і мікроекономіки. Відповідно до сучасної теорії управлінського обліку не можна об'єктивно і повно відповісти на запитання про те, скільки коштує виробництво продукту, без його глибокого розгляду. Управляти виробництвом за допомогою бухгалтерської собівартості в силу її ретроспективності і виявляти резерви розвитку виробництва в сучасних умовах або досить важко, або взагалі неможливо.

Сучасний стан ринку будівельної продукції характеризується високою чутливістю попиту відносно ціни. Стратегічне управління витратами вимагає особливої уваги з боку менеджерів щодо питання залучення субпідрядників, тобто порівняння витрат на виконання робіт власними силами або силами субпідрядників. У цьому випадку можна використати елементи цільового калькулювання собівартості будівельного продукту (таргет-костінг). Основною відмінною рисою цільової калькуляції є підтримка стратегії зниження витрат ще на стадії проектування продукту. Відправною точкою калькулювання буде вважатися встановлення договірної вартості виконання деяких будівельних робіт (замовлення). Визначена ціна формує основу для розрахунку визначених витрат або цільової собівартості замовлення. Розмір визначених витрат – це ціль, до якої повинна прагнути будівельна організація. Визначені витрати є інструментом превентивного контролю та економії витрат ще на стадії проектування [2].

Отже, розглянуті особливості облікової технології калькулювання собівартості продукції будівельного виробництва в інформаційному полі

стратегічного управлінського обліку побудовані на основі концепції єдиного облікового простору, але акценти з інформаційного забезпечення оперативного управління переміщуються на стратегічне управління. Застосування в обліковій практиці концепцій стратегічного управлінського обліку дозволяє системі бухгалтерського обліку відображати не тільки ретроспективний погляд на господарську діяльність, але й працювати на випередження можливих подій і тенденцій.

Список використаних джерел:

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: [навчальний посібник] / П.Й. Атамас – К: Центр учбової літератури, 2006.
2. Бойцова Н., Суворова С. Методичні аспекти управлінського обліку витрат на будівельних підприємствах. // Проблеми теорії і практики управління. – 2006. – №5. – С. 57-63.
3. Ушацький С.А., Шейко Ю.П., Тригер Г.М. Організація будівництва: Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 521 с.

Шершун Віолета Віталіївна,
студентка спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Головачко Василь Михайлович,
к.е.н., доцент кафедри обліку
і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

В умовах формування ринкових відносин та великої кількості різних форм власності виникає потреба удосконалення функцій управління процесом виробництва, що викликало необхідність створення госпрозрахункових органів фінансового контролю та аудиту. Для початку роз'яснення потребує удосконалення та подальша розробка національних нормативів аудиту; покращення методики й організації аудиторських перевірок та їх якості; впровадження оптимальної та чіткої методики визначення вартості аудиторських послуг; регулювання питання аудиторської етики, підготовки і підвищення кваліфікації аудиторів та інші. Аудит є важливим механізмом підтвердження об'єктивності фінансової інформації суб'єктів господарювання [2].

Вирішення вище зазначених проблем сприятиме укріпленню позицій та авторитету аудиту й аудиторської діяльності в Україні. Важливим для поширення аудиту на ринку послуг є реклама - серед потенційних замовників, з одного боку, та серед громадськості з іншого. Аудиторська спільнота має постійно роз'яснювати, що аудит – це не тільки підтвердження звітності за вимогами Державної комісії цінних паперів та фондового ринку України, а також і контроль-правове супроводження діяльності, консультування з питань правового та договірної забезпечення і розробка системи внутрішнього аудиту [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>